

11. SYSTEM MONITORINGU I ZASADY WDROŻENIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA KRAKOWA

Zarządzanie systemem gospodarki odpadami na terenie Miasta Krakowa powinno być prowadzone w oparciu o odpowiednie przepisy prawa lokalnego (miejscowego). Zasady i tryb ogłaszania aktów prawa miejscowego określa Ustawa z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718 z późn. zm.).

11.1. Zasady zarządzania systemem gospodarki odpadami

Zarządzanie systemem gospodarki odpadami dla Miasta Krakowa wynikać będzie z ustawowo określonego zakresu zadań poszczególnych szczebli administracji oraz z zadań określonych w Planie Gospodarki Odpadami, uchwalonych przez Radę Miasta. Ponadto Plan Gospodarki Odpadami powinien być skorelowany z systemem planowania obowiązującym na terenie miasta, m. in. z Programem Ochrony Środowiska (którego jest częścią), Planem Zagospodarowania Przestrzennego oraz innymi planami opracowanymi na użytek miasta (np. plan zagospodarowania energii, plan ochrony zdrowia).

Zadania poszczególnych szczebli administracji i samorządów w zakresie gospodarki odpadami wynikające z obowiązujących ustaw

Zadania gmin wynikają z Ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o zmianie ustaw: o samorządzie gminnym, o samorządzie powiatowym, o samorządzie województwa, o administracji rządowej w województwie oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. 2001 Nr 45 poz. 497 z późn. zm.) oraz Ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132 poz. 622 z późn. zm.).

Do zadań własnych gminy należy utrzymanie czystości i porządku w gminie oraz m. in. zapewnienie czystości i porządku na swoim terenie, a także tworzenie warunków niezbędnych do ich utrzymania.

Powyższe zadania gmina powinna realizować na podstawie gminnego planu gospodarki odpadami.

Rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego, w drodze uchwały ustala szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy w zakresie m. in.: prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych, rodzaju urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych oraz częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych.

Zadania powiatów wynikają z ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 1998 Nr 91 poz. 578 z późn. zm.), zgodnie z którą powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym m. in. w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego, nadzoru budowlanego i utrzymania powiatowych obiektów użyteczności publicznej (art. 4).

Zgodnie z art. 41 ustawy, rada powiatu może stanowić akty prawa miejscowego, m.in. powiatowe przepisy niezbędne do ochrony środowiska naturalnego. Akty prawa miejscowego powiatu stanowi rada powiatu w formie uchwały, jeżeli ustawa upoważniająca do wydania aktu nie stanowi inaczej (art. 42, ust.1). Powiatowe przepisy porządkowe podlegają zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady powiatu (art.42, ust. 3). Starosta przesyła przepisy porządkowe do wiadomości organom wykonawczym gmin położonych na obszarze powiatu i starostom sąsiednich powiatów następnego dnia po ich ustanowieniu (art. 42, ust. 4).

Powiat jako jednostka samorządowa organizująca wspólne działania gmin w sprawach przekraczających możliwości ekonomiczne i organizacyjne pojedynczych gmin predysponuje tę jednostkę administracyjną w szczególności do racjonalnego rozwiązywania problemów gospodarki odpadami komunalnymi. Rola powiatów może mieć również charakter inspirujący, koordynujący i mediacyjny. Powiaty mogą również przejąć te zadania na podstawie porozumień jako zadania publiczne o zasięgu ponadgminnym, zgodnie z tym, że inwestowanie w racjonalne zagospodarowanie odpadów komunalnych w skali powiatu będzie bardziej efektywne ekonomicznie i ekologicznie niż w skali pojedynczej gminy. Narzędziem ekonomicznym powiatu jest Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Opiniowanie projektu Planu Gospodarki Odpadami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku, o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.), projekt planu gospodarki odpadami podlega opiniowaniu przez Zarząd Województwa oraz Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej. Zarząd Województwa opiniuje plan pod kątem zgodności z planem wojewódzkim.

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku, o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 z późn. zm.) nakłada obowiązek aktualizowania planu nie rzadziej niż raz na 4 lata. Istnieje możliwość aktualizacji planu przed upływem 4 lat, gdy sytuacja lokalna ulegnie zmianie.

Raporty z wykonania planu

Wdrażanie Planu Gospodarki odpadami będzie podlegało ocenie w następującym zakresie:

- określenie stopnia wykonania przedsięwzięć,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności między przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Prezydent Miasta przygotowuje sprawozdanie z realizacji planu co 2 lata, które jest przedstawione Radzie Miasta w celu określenia stopnia realizacji planu. Prezydent Miasta na bieżąco kontroluje postęp w zakresie wdrażania przedsięwzięć określonych w planie.

Ocena wdrażania założeń planu gospodarki odpadami zostanie przeprowadzona w formie sprawozdania z jego realizacji za okres 2007 – 2009 oraz 2010 – 2012.

11.2. Zasady monitoringu systemu gospodarki odpadami

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Planu jest prawidłowy system sprawozdawczości oparty na wskaźnikach. Odpowiedni zestaw wskaźników zapewnia sprawne przeprowadzenie monitoringu przedsięwzięć oraz analiz porównawczych i tematycznych, dostarczających rzetelnej informacji o stopniu wdrażania planu.

System sprawozdawczości obejmuje zestaw wskaźników umożliwiających ocenę realizacji każdego z celów określonych w planie, przy uwzględnieniu stanu wyjściowego, czyli 2006 r. oraz przewidywanych wartości docelowych wskaźników w latach: 2010 i 2012.

Podstawowymi źródłami informacji o wartości wskaźników są: Wojewódzki System Odpadowy (WSO), Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Urząd Miasta Krakowa oraz Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie (ZIKiT)

W tabelach 11-1, 11-2 i 11-3 przedstawiono zestaw wskaźników dotyczący odpadów pochodzących odpowiednio z sektora komunalnego, sektora gospodarczego i edukacji ekologicznej.

Tabela 11-1 Zestaw wskaźników monitoringu dotyczący odpadów z sektora komunalnego

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka	Wartość w 2007 r.	Zakładana wartość w latach:			
					2010	2012	2014	
					System „przejściowy”		WI	W II
1.	Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych	PGO	Mg/rok	321 650	327 246	331548	335 384	
2.	Odsetek masy zbieranych odpadów komunalnych w stosunku do masy wytwarzanych odpadów	Urząd Miasta, ZIKIT	%	95	100	100	100	100
3.	Odsetek odpadów opakowaniowych z gospodarstw domowych i infrastruktury zebranych selektywnie	Urząd Miasta, ZIKIT	%	3	15	15	17	17
4.	Odsetek odpadów wielkogabarytowych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych	Urząd Miasta, ZIKIT	%	50,5	70	72	74	74
5.	Odsetek odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych	Urząd Miasta, ZIKIT	%	0,25	15	19	24	24
6.	Odsetek mieszkańców miasta objętych umowami na odbiór odpadów	ankietyzacja firm zbierających odpady komunalne (ZIKIT)	%	98	100	100	100	100
7.	Odsetek mieszkańców miasta objętych systemem selektywnego odbierania odpadów	ankietyzacja firm zbierających odpady komunalne (ZIKIT)	%	100	100	100	100	100
8.	Odsetek mieszkańców miasta objętych systemem dwupojemnikowym / workowym	ankietyzacja firm zbierających odpady komunalne (ZIKIT)	%	0	46	46	46	46
9.	Odsetek składowanych bez przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych	Urząd Miasta, ZIKIT	%	92,2	53,9	53,2	0	0
10.	Odsetek odpadów komunalnych poddawanych procesom przekształcania biologicznego (kompostowanie)	Urząd Miasta, ZIKIT	%	1,9	18,8	19,1	3,2	3,2

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jedn ostka	Wartość w 2007 r.	Zakładana wartość w latach:			
					2010	2012	2014	
					System „przejściowy”		WI	W II
11.	Odsetek odpadów komunalnych poddawanych procesom sortowania	Urząd Miasta, ZIKIT	%	2,4	24,7	25,0	20,9	20,9
12.	Odsetek odpadów wielkogabarytowych poddanych unieszkodliwieniu w stosunku do całkowitej ilości komunalnych odpadów wytworzonych	Urząd Miasta, ZIKIT	%	0	2,49	2,55	2,62	2,62
13.	Odsetek odpadów niebezpiecznych poddanych unieszkodliwieniu w stosunku do całkowitej ilości komunalnych odpadów wytworzonych	Urząd Miasta, ZIKIT	%	0	0,11	0,15	0,18	0,18
14.	Odsetek odpadów komunalnych zmieszanych poddawanych procesom przekształcania mechaniczno biologicznego (ZMBPO) **	Urząd Miasta, ZIKIT	%	0	0	0	73,1	0
15.	Odsetek zmieszanych odpadów komunalnych poddawanych procesom przekształcania termicznego (ZTPO) **	Urząd Miasta, ZIKIT	%	0	0	0	0	73,1
16.	Odsetek składowanych łącznie odpadów po procesach przetworzenia	Urząd Miasta, ZIKIT	%	bd.	7,7	7,7	39,2	6,3
17.	Dopuszczalna ilość odpadów biodegradowalnych do składowania	PGO	Mg/rok	Bez ograniczeń	84 000	84 000	56 000	56 000
18.	Ilość odpadów biodegradowalnych poddana procesom recyklingu	Urząd Miasta, ZIKIT	Mg/rok		75 085	77 195	107 076	107 076

** Wartości obejmują komunalne odpady zmieszane, odpady „mokre” ze systemu zbierania dwupojemnikowego oraz nadmiarowy strumień odpadów „suchych”, których ze względu na ograniczoną moc sortowni nie będzie można poddać sortowaniu.

Tabela 11-2 Zestaw wskaźników monitoringu dotyczący odpadów z sektora gospodarczego

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka	Wartość 2006 r.	Zakładana wartość w latach:	
					2010	2012
1.	Masa wytwarzanych odpadów z sektora gospodarczego ogółem	Urząd Marszałkowski (WSO), GUS	mln Mg/rok	3,5	3,9	4,1
2.	Masa pozostałych do zlikwidowania urządzeń zawierających PCB	Urząd Marszałkowski, WIOŚ	szt.	1 568	0	nie dotyczy
3.	Liczba funkcjonujących instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych	Urząd Marszałkowski (WSO), WIOŚ	szt.	1	1	1
4.	Łączna przepustowość instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych	Urząd Marszałkowski (WSO)	tys. Mg/rok	2,4	2,4	2,4
5.	Masa pojazdów demontowanych w stacjach demontażu pojazdów	Urząd Marszałkowski (WSO), Urząd Miasta	tys. Mg/rok	3,1	4,9	7,5
6.	Łączna przepustowość stacji demontażu pojazdów	Urząd Marszałkowski (WSO)	tys. Mg/rok	1,2	1,2	1,2
7.	Masa zebranego zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego z gospodarstw domowych w przeliczeniu na statystycznego mieszkańca	Urząd Marszałkowski (WSO), Urząd Miasta, ZIKIT	kg/M	3,9	4,02	4,04
8.	Łączna przepustowość zakładów przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego	Urząd Marszałkowski (WSO), Urząd Miasta, ZIKIT	tys. Mg/rok	1,67	1,67	1,67
9.	Masa pozostałych do usunięcia wyrobów zawierających azbest	Urząd Marszałkowski (baza azbestowa)	m ³	700,0	98,0	44,0

Tabela 11-3 Zestaw wskaźników monitoringu dotyczący edukacji ekologicznej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka	Wartość w 2006 r.
1.	Liczba odwiedzających stronę internetową „Czysta Akcja”	Urząd Miasta, ZIKIT	os./rok	16 tys. (maj-grudzień)
2.	Wzrost odwiedzających stronę internetową „Czysta Akcja” w porównaniu do roku poprzedniego	Urząd Miasta, ZIKIT	%	-
3.	Liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach	Urząd Miasta, ZIKIT	os./rok	200
4.	Liczba osób odwiedzających ścieżkę edukacyjną	Urząd Miasta, ZIKIT	os./rok	800
5.	Ilość szkół organizujących wydarzenia ekologiczne	Urząd Miasta, ZIKIT	szkoły/rok	b.d
6.	Liczba uczniów biorących udział w wydarzeniach ekologicznych organizowanych w szkołach	Urząd Miasta, ZIKIT	os./rok	b.d
7.	Liczba rozdanych nagród dla uczniów	Urząd Miasta, ZIKIT	nagrody/rok	23 tys.
8.	Liczba osób dorosłych biorących udział w wydarzeniach ekologicznych	Urząd Miasta, ZIKIT	os./rok	b.d
9.	Procent segregowanych surowców wtórnych w porównaniu do poprzedniego roku (ogółem), w tym:	Urząd Miasta, ZIKIT	%	142,1
	– makulatura	Urząd Miasta, ZIKIT	%	170,7
	– szkło	Urząd Miasta, ZIKIT	%	120,3
	– puszki Al.	Urząd Miasta, ZIKIT	%	11,7
	– butelki PET	Urząd Miasta, ZIKIT	%	170,9
	– inne	Urząd Miasta, ZIKIT	%	b.d